

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13), zwanej dalej ustawą, rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, które określa jego nazwę, położenie lub przebieg granicy i otulinę, jeżeli została wyznaczona, cele ochrony oraz rodzaj, typ i podtyp rezerwatu przyrody, a także sprawującego nadzór nad rezerwatem (art. 13 ust. 3 ustawy).

Niniejszym zarządzeniem, za rezerwat przyrody „Góra Szpica” uznano obszar o powierzchni 9,25 ha, położony na działkach ewidencyjnych: nr 2172 obręb Dąbrówka, (gmina Gogolin), nr 195 obręb Sprzęcice (gmina Izbicko) i częściowo na działkach ewidencyjnych: nr 2171 obręb Dąbrówka, (gmina Gogolin), nr 619 i nr 620 obręb Kamionek (gmina Gogolin) oraz nr 194 obręb Sprzęcice (gmina Izbicko).

Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych najdalej wysuniętego na zachód w Polsce ostańca denudacyjnego zbudowanego ze skał środkowotriasowych z wychodniami skałkowymi.

Położenie i przebieg granicy rezerwatu w postaci mapy przedstawiono na załączniku nr 2 do zarządzenia, położenie i przebieg granicy rezerwatu w postaci współrzędnych punktów jej załamania przedstawiono na załączniku nr 1 do zarządzenia, w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 października 2012 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. 2024 poz. 342, z późn. zm.). Wokół rezerwatu nie wyznacza się otuliny.

Teren rezerwatu obejmuje ochroną najlepiej na Opolszczyźnie zachowany wypow, wyżynny ostaniec denudacyjny o rzeźbie progowej z najlepiej udokumentowanym, mimo niewielkiej powierzchni, monoklinalnym układem warstw skalnych, które zapadają się w kierunku północno-wschodnim. Ostaniec stanowi dydaktyczny wzorzec tego typu obiektów, w skład którego wchodzi odslonięcia gruboławicowych wapieni środkowego triasu (formacja góraždzańska). Ostaniec wznosi się na ok. 40 m ponad powierzchnię zrównania; zwieńczony jest 5 metrowej wysokości pomnikiem w kształcie obelisku (szpicy) pochodzącym z XVIII w. i stanowiącym istotny walor kulturowo-historyczny krajobrazu. Za nim zlokalizowane są pozostałości wieży obserwacyjnej z czasów II Wojny Światowej. Miejsce to pełni funkcję rekreacyjną dla lokalnej społeczności. Na niewielkim obszarze ostańca można prześledzić fragment południowo-zachodniego zakończenia monokliny przedsudeckiej. Na odsłoniętych profilach skalnych o długości ok. 130 m i wysokości maksymalnej do 7 m liczne są formy mikrokrasu w postaci osp, lejków krasowych, żeber i żłobków oraz mniej liczne mezokrasu – leje krasowe. Obszar ma bardzo wysokie walory krajobrazowe; był przedmiotem wielu badań naukowych i publikacji.

Walorem rezerwatu jest również 0,06 hektarowy płat siedliska 8210 Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis* wariant cieniolutny z paprotką pospolitą, zlokalizowany na wychodniach w zachodniej i w północno-zachodniej części rezerwatu oraz płat siedliska 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum* i *Tilio-Carpinetum* o powierzchni 5,35ha, z leśnymi gatunkami ciepłolubnymi (m.in. miodownik melisowaty *Melittis melissophyllum*), zlokalizowany w otoczeniu skał (Dokumentacja do PZO Góra Św. Anny z 2022r. Kupliński K. i Tyc A.). Stwierdzono również występowanie osobników z gatunku lilia złotogłów *Lilium martagon*, wątrobowca – parzocha szerokolistnego *Porella platyphylla*, zwiślika wiciowego *Anomodon viticulosus* (K. Olszanowska- Kuńska inf. ustna), objętego ochroną ścisłą zgodnie z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. poz. 1409). Stwierdzono również rzadko spotykanego różyczkopratnika pospolitego *Rhodobryum roseum*

Na tym terenie notowano (PUL dla Nadleśnictwa Strzelce Opolskie na lata 2012 – 2021) stanowiska kruszczyka drobnolistnego *Epipactis microphylla* i buławnika wielkokwiatowego *Cephalanthera damasonium* oraz inne gatunki roślin, tj.: ciemiężyk białokwiatowy *Vincetoxicum hirundinaria*, przytulia wonna *Galium odoratum*, gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis*, sałatnik leśny *Mycelis muralis*, bodziszek cuchnący *Geranium robertianum*, żankiel zwyczajny *Sanicula europaea*, dzwonek brzoskwiniolistny *Campanula persicifolia*, wilczomlec sosnka *Euphorbia cyparissias* i fiołek Rivina *Viola riviniana* (Spalek 2006r).

Szczególne wartości przyrodnicze przedmiotowego obszaru uzasadniające potrzebę uznania za rezerwat przyrody potwierdziły wyniki prac grupy ekspertów prowadzonych w latach 2021-2022 (Ekspertyza Kierunków Rozwoju Sieci Opolskich Rezerwatów Przyrody, Badora K., Hebda G., Nowak A. Sierakowski M., Wróbel R.). Zespół ten, kierując się wypracowanymi wskaźnikami oceny walorów przyrodniczych (wskaźnik krajobrazowy, przyrody nieożywionej, ekosystemowy, unikatowość waloru, wskaźnik faunistyczny, potrzeba podjęcia działań ochronnych) wykazał, że obszar ten charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazowymi i przyrody nieożywionej oraz umiarkowanymi walorami ekosystemowymi, ze względu na dobre zachowanie diagnostycznych cech warstw osadów wapiennych środkowego triasu (formacja góraždżańska) oraz krasu, a także modelowe zachowanie monoklinalnego układu warstw skalnych, typowego dla krawędzi tektonicznych i progów strukturalnych.

Zamiar utworzenia rezerwatu przyrody poddano konsultacjom społecznym. W ich trakcie zgłoszono sugestię wyznaczenia otuliny wokół rezerwatu dla zabezpieczenia występujących tu siedlisk i zbiorowisk przed ewentualnym wpływem gospodarki leśnej prowadzonej w jego sąsiedztwie. Ze względu na typ rezerwatu - rezerwat przyrody nieożywionej i cel ochrony przedmiotowego rezerwatu, którym jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych najdalej wysuniętego na zachód w Polsce ostańca denudacyjnego zbudowanego ze skał środkowotriasowych, z wychodniami skałkowymi wyznaczenie otuliny nie uznano za niezbędnie konieczne. Wpływ gospodarki leśnej na siedliska jest każdorazowo przedmiotem weryfikacji i oceny RDOŚ w Opolu na etapie oceny oddziaływania Planu Urządzania Lasu na środowisko.

Projekt zarządzenia był przedmiotem konsultacji z Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych w Katowicach (RDLP w Katowicach) i Nadleśnictwem Strzelce Opolskie, które nie wniosły uwag.

Projekt niniejszego zarządzenia był również przedmiotem obrad Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Opolu, która zaopiniowała go pozytywnie 14 listopada 2025 r.

Projekt przedłożono Wojewodzie Opolskiemu do uzgodnienia. Wojewoda uzgodnił projekt pismem z dnia 2 lutego 2026 r. (Nr IN.III.710.1.2026.TB).

Zarządzenie pociąga za sobą skutki finansowe w budżecie państwa w części, której dysponentem jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu, w szacowanej kwocie ok. 5000 zł na oznakowanie rezerwatu tablicami informującymi o nazwie formy ochrony przyrody. W perspektywie kolejnych pięciu lat od momentu jego ustanowienia, sprawujący nadzór zobowiązany jest do sporządzenia projektu planu ochrony (w ramach środków z budżetu państwa albo ze środków zewnętrznych krajowych i/lub środków europejskich).

Krzysztof Kręciproch
Regionalny Dyrektor Ochrony
Środowiska w Opolu
/ – podpisany cyfrowo/